

Nr 293.

Av herr **Kinnanson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 191, med förslag till förordning om vissa ändringar i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker m. m.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition Nr 191 tillåter jag mig anföra följande.

Vid anmälan i statsrådet den 12 september 1921 av riksdagens skrivelse den 17 juni samma år Nr 408 anförde dåvarande chefen för finansdepartementet vid tillsättandet av särskilda sakkunniga bland annat:

»Självfallet bör jämväl upptagas spørsmålet om den blivande parti-handelsorganisationens ställning till den tillverkning av spritdrycker, som drives inom landet, ävensom till importen från utlandet av olika slag av spritdrycker. Vad sistberörda fråga beträffar, torde det i varje fall böra sörjas för, att viss möjlighet hålles öppen för enskild person att från namngiven firma utom riket förskaffa sig viss önskad vara, och detta till skälighets pris.»

Detta direktiv beaktades även till viss del av dessa sakkunniga i det att uti det av dem avgivna lagförslag i § 50 fick kvarstå den nuvarande bestämmelsen i rusdrycksförsäljningsförordningen, att detaljhandelsbolag är pliktigt att från namngiven firma vare sig inom eller utom riket anskaffa viss vara.

En reservant bland de sakkunniga, riksgäldsfullmäktigen Kvarnzelius, föreslog emellertid, att nämnda § 50 borde helt utgå. Denna reservants motivering är dock delvis rätt så märklig. Å ena sidan anför reservanten, att § 50 avsåge skydd för någon enstaka konsuments speciella önskan att kunna erhålla ett »sällsyntare» slag av rusdrycker. Omedel-

bart därefter framhåller reservanten, att den import, som med stöd av § 50 ägt rum ingalunda kan sägas ha varit utan kvantitativ betydelse och han styrker detta med faktiska importsiffror. Huru ologiskt och ohållbart ett dylikt resonemang är, torde ligga i öppen dag. Den av reservanten anförda statistiken synes mig tvärtom bevisa nödvändigheten av att § 50 bibehålles vid sin nuvarande lydelse, så att allmänheten jämväl i fortsättningen får tillfälle att på ett fullt legitimt sätt fylla sitt importbehov. Att detta importbehov blivit så stort som det verkligen är, *kan* även bero på olämplig och imperialistisk skötsel av resp. parti-handelsbolag.

Emellertid har regeringen i sitt nu avgivna lagförslag varken följt denna reservant ej heller sakkunnigemajoriteten, utan i stället i sin formulering av § 50 tydligen sökt åstadkomma en slags kompromiss, därigenom att orden »från namngiven firma vare sig inom eller utom riket» helt uteslutits.

Av nuvarande departementschefens yttrande å sid. 24 i den kungl. propositionen framgår, att han icke avsett, att detaljhandelsbolag skall hava ovillkorlig skyldighet att anskaffa den önskade varan genom parti-handelsbolag.

Vad detta i praktiken kan komma att betyda beträffande från utrikes ort importerad spirituosa ävensom vin inses lätt, om man jämför detta uttalande med regeringens förslag till ny formulering av § 10 mom. 1, där det heter:

»Rusdrycker må till riket införas blott av partihandelsbolag, som i 12 § sägs, samt, efter tillstånd av den i 19 § omförmälda pris- och inköpsnämnd, av bolag, som äger rätt till detaljhandel med rusdrycker.»

Därest detta förslag bleve lag, skulle härigenom självfallet beredas ett utmärkt tillfälle för en målmedveten spritkoncern att efter beklagligt berömt mönster »tillämpa» dessa lagens bestämmelser på sådant sätt, att effekten för den allmänhet, som önskade fortsätta med den faktiskt existerande importen, blir den, att all dylik import lätt *kan* omintetgöras. Härav skulle efter mitt förmenande oavsett övriga olägenheter även till sina följder överskådliga, svåra komplikationer med de vinproducerande länderna kunna tänkas uppstå.

I detta sistnämnda hänseende måste jag inlägga en bestämd gensaga mot ett uttalande av riksgäldsfullmäktigen Kvarnzellius, då han i sin ovan nämnda reservation anför:

»Det torde härav vara klart, att det ingalunda förhåller sig så som ofta angivits eller att bibehållandet av 50 § skulle vara av särskilt intresse för de vinproducerande länderna.»

Så vitt jag erfarit, är förhållandet det rakt motsatta. Senast helt nyligen lära dessa vinproducerande länder gjort allvarliga föreställningar hos vårt utrikesdepartement mot ändring av § 50 i en riktning, som ginge deras intressen emot. Det är även av allra största vikt, att riksdagen bliver satt i tillfälle att eventuellt genom vederbörande utskotts åtgörande få en närmare inblick i hithörande utrikespolitiska förhållanden, så att icke riksdagen går att besluta i blindo om denna viktiga detalj i lagförslaget och därigenom måhända indirekt ådrager riket sådana svårigheter, som exempelvis drabbat Norge på grund av dess importpolitik beträffande nu ifrågavarande varor.

Jag vill än ytterligare påpeka, att om ett detaljhandelsbolag skulle vilja gå en kund tillmötes och importera av honom önskad vara, så kan enligt nya § 10 pris- och inköpsnämnden utan vidare vägra att härtill lämna sitt tillstånd och med den sorgliga erfarenhet, man har av den nuvarande spritkoncernens oförmåga att förstå och tillmötesgå den legitima allmänna opinionen, lider det intet tvivel, att så också kommer att i stor utsträckning ske.

Av vad jag här anfört torde framgå, att jag helt och fullt ansluter mig till den uppfattning, som kommit till uttryck i den av kammarherren von Hofsten till sakkunnigeutlåtandet fogade reservationen.

Jag hemställer fördenskull i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 191,

att, därest icke riksdagen kommer att bifalla de avslagsyrkanden på nämnda proposition, som efter vad jag har mig bekant komma att motionsvis framföras, riksdagen måtte besluta:

att § 50 i rusdrycksförsäljningsförordningen bibehålles med sin nuvarande formulering, samt

att i § 10 i rusdrycksförsäljningsförordningen enligt Kungl. Maj:ts förslag vidtages den ändring, att bestämmelse intages, som medger detaljhandelsbolag rättighet verkställa här ifrågasatta import utan särskilt av pris- och inköpsnämnden lämnat tillstånd;

och anhåller jag, att vederbörande utskott måtte ombesörja eventuellt erforderlig omredigering av § 10.

Stockholm den 5 april 1922.

H. Kinmanson.